

T.C
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
SEKİZİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ

Esas No : 2022/1449

Karar No : 2022/1365

İSTİNAF YOLUNA BAŞVURAN

(DAVALI)

: İSTANBUL VALİLİĞİ

VEKİLİ

: AV. HALİT TEZCAN

Molla Fenari Mah., Şerefefendi Sk., N:44-46
Nuruosmaniye-Fatih/İSTANBUL

KARŞI TARAF (DAVACI)

: ÖZPEN GRUP DOĞRAMA İNŞAAT SANAYİ VE
TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

VEKİLİ

: AV. ARSLAN ERDOĞAN

-UETS[16845-48244-55565]

İSTEMİN ÖZETİ

:İstanbul ili, Kağıthane ilçesi Hürriyet Mahallesi, Cemil Bengü Caddesi, No:98-102 adresinde muhkim taşınmaz iş yeri yapılmak suretiyle işgal ettiği gerekçesi ile 01.01.2010- 26.12.2011 dönemine ilişkin 14.739,77 TL ecrimisil istenilmesine ait 26.10.2020 tarihli E-99371 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davada; 01.01.2010- 26.12.2011 tarihleri arası dönem için taşınmazın işgal edildiği husunun, 16.02.2012 tarihli taşınmaz tespit tutanağı tespit edildiği ve 19.10.2020 tarihli kıymet takdir komisyonu kararı alındığı, dolayısıyla beş yıl içinde ecrimisil ihbarnamesi düzenlenmesi gerekirken, beş yıllık süre geçtikten çok sonra zamanaşımına uğrayan ecrimisil alacağına yönelik olarak düzenlenen dava konusu ecrimisil ihbarnamesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline ilişkin İstanbul 6. İdare Mahkemesince verilen 31/05/2021 tarih ve E:2021/169, K:2021/798 sayılı kararın, davalı idare tarafından; usul ve yasaya aykırı olduğu iddiasıyla kaldırılması ve davanın reddine karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ

:İstinaf başvurusunun reddine karar verilmesi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Sekizinci İdari Dava Dairesince gereği görüldü:

Dava; İstanbul ili, Kağıthane ilçesi Hürriyet Mahallesi, Cemil Bengü Caddesi, No:98-102 adresinde muhkim taşınmaz iş yeri yapılmak suretiyle işgal ettiği gerekçesi ile 01.01.2010- 26.12.2011 dönemine ilişkin 14.739,77 TL ecrimisil istenilmesine ait 26.10.2020 tarihli E-99371 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılmıştır.

01/08/2010 gün ve 27659 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23/07/2010 gün ve 6009 sayılı Kanun'un 24. maddesiyle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75. maddesinin 1. fıkrasındaki "13 üncü maddesinde gösterilen komisyonca takdir ve tespit edilecek" ibaresi, "idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek" şeklinde değiştirilmiştir.

T.C
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
SEKİZİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ

Esas No : 2022/1449

Karar No : 2022/1365

Yapılan bu değişikliği de içeren 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75. maddesinin 1. fıkrasında, "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, füzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için. Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şagilin kusuru aranmaz." kuralı, anılan maddenin 2. fıkrasında ise, "ecrimisil füzuli şagil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur." kuralı yer almıştır.

6009 sayılı Kanun'un 25. maddesiyle de, 2886 sayılı Kanun'a "Terkin Edilecek Ecrimisiller" başlığı ile eklenen Geçici 3. maddesinde ise, "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve takdir edilen, tebliğ edilen veya tahakkuk ettirilen ecrimisil alacaklarının tespit tarihinden geriye doğru beş yılı aşan kısmı hangi aşamada olursa olsun düzeltilir veya terkin edilir, tahsil edilmiş olanlar iade edilmez." kuralına yer verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75. maddesinin 2. fıkrasında, ecrimisil alacaklarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği kurala bağlanmıştır. 2886 sayılı Kanun'un atıfta bulunduğu 6183 sayılı Kanun'un "Tahsil zamanaşımı" başlıklı 102. maddesinde ise, "Amme alacağı, vadesinin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar." kuralı yer almıştır.

Uyuşmazlık, tespit tarihinden itibaren ecrimisil ihbarnamesinin düzenlenmesi aşamasında zamanaşımı hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağından kaynaklanmaktadır.

01/08/2010 tarih ve 27659 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23/07/2010 gün ve 6009 sayılı Kanun'un 25. maddesiyle, 2886 sayılı Kanun'a "Terkin Edilecek Ecrimisiller" başlığı ile eklenen Geçici 3. maddesinde, "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve takdir edilen, tebliğ edilen veya tahakkuk ettirilen ecrimisil alacaklarının tespit tarihinden geriye doğru beş yılı aşan kısmı hangi aşamada olursa olsun düzeltilir veya terkin edilir, tahsil edilmiş olanlar iade edilmez." kuralına yer verilmiştir.

6009 sayılı Kanunla 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda yapılan değişiklik sonucunda, tespit tarihinden geriye doğru beş yıllık bir dönem için füzuli şagilden ecrimisil istenebileceği yolunda yasal sınırlama getirilmiştir. Bir başka ifade ile ecrimisil alacakları yönünden, alacağın doğduğu tarih esas alınarak "beş yıllık" tahsil edilmeme hali benimsenmiştir. Sözü edilen düzenleme, kanun koyucu tarafından "zamanaşımı" olarak adlandırılmamakla birlikte, sonuçları itibarıyla zamanaşımını da aşar boyutta, "hak düşürücü süre" niteliğindedir.

Öte yandan, ecrimisil alacağının tahakkuk aşamasına yönelik olarak 2886 sayılı Yasa'da açık bir zamanaşımı süresi öngörülmemiştir.

Dolayısıyla, ecrimisil alacakları bakımından, 2886 sayılı Yasa'da zamanaşımı süresi öngörülmediğinden, uyuşmazlıkta, genel zamanaşımı sürelerine ilişkin hükümlerin uygulanmasının elverişli olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.

T.C
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
SEKİZİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ

Esas No : 2022/1449

Karar No : 2022/1365

Olaya uygulanacak genel hüküm niteliğindeki Borçlar Kanunu'nun zamanaşımına ilişkin hükümlerinin incelenmesinden, borç ilişkisi için özel hüküm bulunması halinde mevcut hükmün, aksi takdirde genel zamanaşımı (10 yıl) hükmünün dikkate alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda ecrimisil alacağının, işgal nedeniyle kira bedeli kadar alınan bir tazminat olmasından dolayı, kira alacaklarına uygulanacak zamanaşımı hükümlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Bu kapsamda Borçlar Kanunu'nun 126. maddesine göre, kira alacaklarında zamanaşımının 5 yıl olduğu, 128. maddesine göre ise, zamanaşımının, alacağın muaccel olduğu tarihten itibaren başlayacağı kuralına yer verildiği görülmektedir. Dolayısıyla; kira alacakları için "borcun doğduğu" tarihten itibaren getirilen zamanaşımı süresi ile ecrimisil alacakları yönünden, 6009 sayılı Kanun'un 25. maddesiyle tespit tarihinden geriye doğru 5 yıllık ecrimisil alacaklarının istenebilmelerine ilişkin hükümlerin örtüştüğü, bir başka ifadeyle; kira alacaklarına ilişkin zamanaşımına uğrayacak alacakların, 2886 sayılı Yasayla getirilen "tahsil edilmeyecek" alacak tutarlarıyla aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, genel hüküm niteliğindeki kira alacaklarına ilişkin zamanaşımı sürelerinin, ecrimisil alacaklarına uygulanmasıyla zamanaşımına uğrayacak farklı bir alacak tutarının tesbiti mümkün olamayacaktır.

Bu durumda; 2886 sayılı Kanun'da, ecrimisil alacağının tespit tarihinden geriye doğru 5 yıla kadar tahakkuk ettirildikten sonra belli bir süre içerisinde ihbarname ile talep edilmemesi halinde zamanaşımına uğrayacağı ve dolayısıyla füzuli şâgillerden istenilemeyeceğine dair bir kural yer almadığından, genel hükümler bakımında da, borcun miktarı bakımından değişiklik oluşturacak bir hüküm bulunmadığından, yorum veya kıyas yolu ile bir alacağın zamanaşımına uğradığından söz edilebilmesinin mümkün olmadığı, açık bir yasa kuralı mevcut olmadıkça, tespit tarihinden önceki 5 yıllık süre içinde kalan ecrimisil alacağının her zaman talep edilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Buna karşın, Mahkeme tarafından, ecrimisil alacağının kamu alacağı olduğundan bahisle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 104. maddesindeki tarh zamanaşımına ait 5 yıllık sürenin evleviyetle ve kıyas yoluyla uygulanması gerektiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiş ise de, 213 sayılı Vergi Usul Kanun'un 1. maddesinde; "bu kanun hükümleri ikinci maddede yazılı olanlar dışında genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanır.

Yukarıda yazılı vergi, resim ve harçlarla bağlı olan vergi, resim ve zamlar da bu kanuna tabidir." kuralına yer verilmiş olup, ecrimisil alacağı, anılan Kanun kapsamında yer alan vergi, resim ve harç niteliğinde bir alacak olmadığından, anılan Kanundaki alacaklar için öngörülmüş tarh zamanaşımının kıyas yoluyla ecrimisil alacaklarında uygulanabilmesinin hukuki dayanağı bulunmamaktadır.

Öte yandan, uygulamada, istinaf mahkemelerinin birden çok dereceli yargılamada, öncelikli olarak üst kanun yolu denetimi yapan mahkemeler olduğu hususu göz ardı edilerek, maddi olay denetimi yapmaya ve işin esasını incelemeye yetkili bir üst mahkeme olduğu ve hızlı yargılama yapılması hedefiyle kurulduğu düşüncesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun yukarıda alıntısına yer verilen 45. maddesinin 5. fıkrası hükmünün lafzına ve fıkrada tadadi şekilde sayılan sebeplere bağlı kalınarak bu hallerle sınırlı olarak gönderme kararları verildiği takdirde, anılan fıkrada sayılmamış olmakla birlikte, ilk derece mahkemesince,

T.C
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
SEKİZİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ

Esas No : 2022/1449

Karar No : 2022/1365

tarafının duruşma istemi göz ardı edilerek karar verilmesi, dosya usule uygun şekilde tekemmül ettirilmeden karar verilmesi, dava konusu hakkında eksik hüküm kurulması (uyuşmazlığın tamamının nihai olarak çözüme kavuşturulmaması), uyuşmazlığın çözümü teknik bilgiyi gerektirdiği halde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmadan veya eksik yaptırılmak suretiyle gerekli teknik bilgiye dayalı veriler değerlendirilmeden karar oluşturulması, dava konusu hatalı belirlenerek yargılama yapılması ve hüküm kurulması gibi bazı durumlarda da, yargılamanın çekişmeli şekilde ve eşit silahlılarla yürütülmemesi ve hakkaniyete uygun yargılama yapılmadan karar verilmesi nedeniyle, ilk derece yargılamasında adil yargılanma hakkının ve hak arama özgürlüğünün ihlali sonucunu doğuran yargılamaların, istinaf mahkemesince, ilk derece mahkemesinin yerine geçilerek eksiklikler tamamlanmak ve işin esası hakkında karar verilmek suretiyle sonuçlandırılması halinde, birden fazla dereceli yargılamanın taraflara sağladığı hukuki güvence ve faydanın ortadan kalkacağı, bu suretle, yargılamanın, kanun koyucunun iradesine de uygun olmayan şekilde, tek derecede gerçekleşmesi sonucunun doğabileceği, anılan madde hükmünde açıkça sayılmayan bu gibi bazı hukuka aykırılık hallerinde de, kaldırma kararları sonrasında, dosyaların ilk derece mahkemelerine gönderilmesine karar verilmesinin, adil yargılanma hakkının gereği olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, uyuşmazlığın esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, 213 sayılı Vergi Usul Kanun'unun 104. maddesindeki 5 yıllık zamanaşımı süresi uygulanmak suretiyle dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davalı istinaf başvurusunun kabulüne, İstanbul 6. İdare Mahkemesi'nin 31/05/2021 tarih ve E:2021/169, K:2021/798 sayılı kararının kaldırılmasına, yukarıda belirtilen gerekçe dikkate alınarak yeniden bir karar verilmek üzere 2577 sayılı Yasa'nın 45/5. maddesi uyarınca dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, yargılama giderleri Mahkemesince yeniden verilecek kararlar hüküm altına alınacağından bu konuda ayrıca hüküm kurulmasına gerek olmadığına, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun'unun 45. maddesinin (5) fıkrası uyarınca kesin olarak, 05/10/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BAŞKAN
ESİN TAN
27483

ÜYE
LÜTFİYE BOCUTOĞLU
27507

ÜYE
MEHMET TOPRAK
37967

H.A 05/10/2022